

KURENDA

KURJI METROPOLITALNEJ WILEŃSKIEJ.

Ditionis Polonicae

DE NOVA DIOECESIUM LATINI RITUS CIRCUMSCRIPTIONE

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

Vixdum Poloniae unitas, post diuturnam catholicae illius Nationis sub diversis regiminibus divisionem, mirabiliter, divina Providentia opem largiente, restituta est, statim necessitas omnibus apparuit nedum civiles sed etiam potissimum religiosas res ibidem ordinandi.

Id sane primum omnium postulabat ut sollicita haberetur cura de finibus dioecesanis rite praefiniendis itemque ad nova Reipublicae confinia coaptandis. Itaque, expletis feliciter cum eiusdem Reipublicae rectoribus hac super re opportunis negotiationibus, novae latinarum dioecesium circumscriptioni provisum est in sollemni Conventione, quae nuper inter Sanctam Sedem et praedictam Rempublicam inita est, summopere laetantibus Nobis, qui nobilissimae illius Nationis et calamitatum belli et gaudii resurrectionis testes ac participes fueramus.

Porro, ut ea quae de iisdem circumscriptionibus conventa sunt, ad exitum deducantur, Nos, ex Apostolicae potestatis plenitudine ac certa scientia, decernimus:

Latini ritus Hierarchia in Polonia in posterum quinque provinciis ecclesiasticis constabit, videlicet: I. Gnesnensi et Posnaniensi, II. Varsaviensi, III. Vilnensi, IV. Leopoliensi, V. Cracoviensi.

I. Provincia vero Gnesnensis et Posnaniensis constituetur Ecclesiis metropolitana Gnesnensi et Posnaniensi, nec non suffraganeis dioecesibus Culmensi et Vladislaviensi.

Archidioecesis autem Gnesnensis, cuius metropolitana ecclesia sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in urbe Gniezno, in palatinatu Poznań, sita est, sequentes amplectetur decanatus: Gnesnensem, Bydgosciensem urbanum, Bydgosciensem suburbanum, Czerminensem, Gniezko-
viensem, Janowiecensem, Jarocinensem, Juniówladislaviensem, Kcynensem, Kruszwicensem, Łeknensem, Łobzenicensem, Miłoslaviensem, Naklensem,

Pleszewiensem, Pobiedziscensem, Powidzensem, Rogowiensem, Trzemesznensem, Wrzesnensem, Znenensem.

Ad archidioecesim dein Posnaniensem, quae ecclesiam archicathedralem sub titulo Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli in urbe Poznań, in palatinatu Poznań, habet, pertinebunt decanatus Posnaniensis, Borcensis, Bralinensis, Bukowiensis, Czarnkowiensis, Gostynensis, Grodziscensis, Jutrosinensis, Kępnensis, Kostensis, Kostrzynensis, Koźminensis, Krobiensis, Krotoszynensis, Lesznensis, Lwowecensis, Neomestensis, Obornicensis, Ołobocensis, Ostrowiensis, Ostrzeszowiensis, Rogoźnensis, Smigłensis, Sremensis, Środensis, Stęszowiensis, Szamotulensis, Wronecensis, Zbąszynensis. Fines autem occidentales et australes huius archidioecesis contingent fines politicos inter Rempublicam Polonicam et Rempublicam Germanicam.

Memoratae suffraganeae dioecesi Culmensi, cum ecclesia cathedrali sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in civitate Pełplin, in palatinatu Pomorze, assignabuntur decanatus: Brodnicensis, Culmensis, Chełmzensis, Chojnicensis, Fordonensis, Gniewensis, Gołubiensis, Górzniensis, Kamieniensis, Łasinensis, Lidzbarkiensis, Lubawensis, Mirachowiensis, Nowensis, Nowomiastensis, Puckensis, Radzynensis, Starogardensis, Swiecensis, Tczewiensis, Toruniensis, Tucholensis, Wąbrzeznensis, Żukowiensis. Eius fines pertingent usque ad limites politicos inter Rempublicam Polonorum et Rempublicam Germanorum (Borussiam occidentalem et orientalem), et territorium liberae civitatis Gedanensis.

Dioecesi vero Vladislaviensi cum ecclesia cathedrali sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in urbe Włocławek, in palatinatu Warszawa, attribuentur decanatus: Vladislaviensis, (excepta paroecia Duni-nowo), Brestensis, Chodecensis, Nieszawiensis, Piotrkowiensis, Radziejowiensis, Calissiensis, Koźmincensis, Stawiszynensis, Stawensis, Izbicensis, Kolensis, Koninensis, Tuliszkowiensis, Sieradzensis, Szadkowiensis, Wartensis, Żłoczowiensis, Słupcensis, Zagórowiensis, Turcensis, Uniejowiensis, (absque paroeciis Bałdrzychów et Wartkowie) et Kłodawensis. Insuper paroeciae: Bobrowniki, Chełmca Wielka, Ciechocin, Czernikowo, Dobrzejewice, Działyń, Grochowalsk, Karnkowo, Kikol, Lipno, Łązyn, Mazowsze, Nowogród, Osiek nad Wisłą, Ostrowite, Szpetal Górny, Sumino, Wielgie, Wola, Zaduszniki.

II. Alterius provinciae ecclesiasticae Metropolitana esto Varsaviensis, cum ecclesia cathedrali sub titulo Decollationis S. Ioannis Baptistae in urbe Warszawa. Eidem tribuantur decanatus: Varsaviensis urbanus, Varsaviensis extraurbanus, Pragensis, Białensis, Goszczynensis, Góрно-Kalwariensis, Grodziscensis, Grójecensis, Jadowiensis, (demptis paroecia Kamionna et pago Szynkarzysna-Czapłowizna), Kałuszynensis, (absque paroeciis Czerwonka, Oleksin, Wiśniew et Wierzbno), Kutnensis, Łowiciensis (exclusis pagis Antoniew et Dąbrowa), Minscensis, Mszczonowiensis, Radzyminensis cum pago Młynarze, Rawensis, Skierniewicensis, Sochaczewiensis.

Huic metropolitanae Ecclesiae suffragabuntur dioeceses: Płocensis, Sandomiriensis, Lublinensis, Siedlcensis seu Podlachiensis et Łodziensis.

Płocensis, cum ecclesia Basilica cathedrali sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in urbe Płock, in palatinatu Warszawa, hisce decanatibus constituetur: Płocensi, Ciechanowiensi, Makowiensi, Mławensi, Nasielscensi, Przasnensi, Płońscensi, Pultowiensi, Raciążensi, Rypinensi, Sierpcensi, Wyszkiwieni, (excepto pago Młynarze), Wyszogrodensi, Żuro-

minensi, Gostyniensi, insuper paroeciis: Chrostkowo, Dobrzyń nad Wisłą, Dobrzyń nad Drwęcą, Dulsk, Mokowo, Skępe, Tłuchowo, Duninowo.

Sedes Sandomiriensis, cum ecclesia cathedrali sub titulo Nativitatis Beatae Mariae Virginis in urbe Sandomierz, in palatinatu Kielce hos habebit decanatus: Sandomiriensem, Koprzywnicensem, Staszowiensem, Zawichostensem, Opatowiensem, Kunoviensem, Słupiensem (demptis paroeciis Bieliny, Cisów, Ocieski, necnon pagis Lechów et Orłowiny e paroecia Łągów, itemque pago Drogowle e paroecia Raków), Wąchocensem, Iżensem, Solecensem, Zwolensem, Koziencensem, Radomensem, Jedlińscensem, Potworowiensem, Opoczynensem, Skrzynnensem, Żarnowiensem, Konecensem, Radoszycensem. Insuper habebit paroecias: Koniełoty, Kotuszów, Kurozwęki, Beszowa, Szczepczus, Suchedniów; item pagos: e paroecia Mniów: Podchyby et Zaborowice; e paroecia Grzymałków: Borki (idest communitatem Miedzierza), Gliniany-Las, Huta, Jarzab, Kluko, Lisie-Jamy, Muszczan, Ostre-Górki, Sałata, Sośnina, Stanowiska, Zastawie, Zazdrość.

Lublinensis diocesis, cum ecclesia cathedrali sub titulo S. Ioannis Baptistae et S. Ioannis Apostoli et Evangelistae in Urbe Lublin, in palatinatu Lublin, hos connumerabit decanatus: Lublinensem, Bełżycensem, Biłgorajcensem, Biskupicensem, Chełmensem (excepta paroecia Hańsk) Hrubieszowiensem, Janowiensem, Kraśnicensem, Krasnostawiensem, Kurowiensem, Lubartowiensem, Łęcznensem, Opolensem, Puławiensem, Szczepczynensem, Tarnogradensem, Tomaszowiensem, Turobinensem, Tyszowcensem, Zaklikowiensem, Zamoscensem. Insuper habebit paroecias: Brzeźnica Bychawska, Brzeźnica Książęca, Ruda-Huta, Świerszczów; item pagos: Łukowiec, Krzywda-kolonja, Kolonja Wola Skromowska vel Bykowszczyzna, Wólka Rozwadowska, Karolina, Giżyce — wieś, Giżyce — kolonja, Łuszawa — wieś, Kolonja Żórawieniec vel Piaski, Żórawieniec — wieś.

Ad Siedlcensem seu Podlachiensem dioecesim, cum ecclesia cathedrali sub titulo Immaculatae Conceptionis Beatae Mariae Virginis, in civitate Siedlce, in palatinatu Lublin, spectabunt decanatus: Siedlcensis ad Beatam Mariam Virginem, Siedlcensis ad S. Stanislaum Ep. M., Białensis, Garwolinensis, Janowiensis, Łaskarzewiensis, Łosicensis, Łukowiensis (exceptis pagis Łukowiec, Krzywda — kolonja, Kolonja Wola Skromowska vel Bykowszczyzna, Wólka Rozwadowska, Karolina, Giżyce — wieś, Giżyce — kolonja, Łuszawa wieś, Kolonja Żórawieniec vel Piaski, Żórawieniec — wieś), Międzyrzecensis, Parczewiensis, (exceptis paroeciis: Brzeźnica Bychawska et Brzeźnica Książęca), Radzyniensis, Sokołowiensis, Sterdyniensis, Stężycensis, Włodawensis, (exceptis paroeciis: Świerszczów et Ruda-Huta), Węgrowiensis, Wisznicensis, Żelechowiensis. Insuper ad eandem dioecesim pertinebunt paroeciae: Hańsk, Kamionna, Czerwonka, Wiśniew, Oleksin, Wierzbno, necnon pagus Szynkarzyzna-Czaplowizna.

Tandem ad sedem Łodziensem, cum ecclesia cathedrali sub titulo S. Stanisłai Kostka C., in urbe Łódź, in palatinatu Łódź, pertinebunt decanatus: Łodziensis, Zgierzensis, Brzeziniensis, Lancienciensis, Tomaszowiensis, Bełchatowiensis, (excepta paroecia Grzymalina Wola), Petricowiensis, Tuszynensis, Lascensis, Pabjaniensis, Widawensis, Poddebicensis, Ozorkowiensis; item paroeciae Baldrzychów, Wartkowice atque pagi Antoniew et Dąbrowa.

Praeterea illud generatim decernitur quod, ubicumque in ditone Polonica, Vistula flumen constituit limitem inter dioeceses, delimitet etiam,

uti obvium est, eas paroecias, quarum territorium, licet adhuc canonicè indivisum, tamen per idem flumen disiungitur, ita ut in posterum una pars divisae paroeciae ad unam, altera ad alteram dioecesim pertineat. Pagi vero si qui sint in insulis fluminis siti ad illas dioeceses pertinebunt, ad quas iam nunc spectant.

III. Tertia ecclesiastica provincia Vilmensis nuncupabitur, quae proinde constabit sede metropolitana Vilmensi, nec non suffraganeis Łomżensi et Pinskensi.

Archidioecesis Vilmensis, cum metropolitana Basilica sub titulo S. Stanislai E. M. et S. Vladislai R. C. in urbe Wilno, in palatinatu Wilno, complectetur decanatus: Wilnensem in urbe et extra urbem; Białystocensem, Brzostovicensem, Dąbrowensem, Głęboicensem, Grodnensem, Knyszynensem, Lidensem, Łannensem, Mioreensem, Nadvilejcensem, Oszmianensem, Radunensem, Stonimensem, (exceptis paroeciis Różanna, Kossów, Iwacewicze), Sokolcensem, Swireensem, Wilejcensem, Visznieviensem (exceptis paroeciis Derewna et Naliboki); Wołkowyscensem Wasiliszkiensem, Bieniakoniensem. Insuper habebit decanatus: Vilmensem in districtu, Święcianensem, Trocensem, Braślaviensem, quantum isti decanatus in territorio polono extenduntur. Item complectetur parochias: Raków, Dubrowy, Dokszyce et Zaszczęśle. Tandem omnes alias paroecias vel quascumque paroeciarum partes, quae, quamvis sub memoratis decanatibus non reperiantur, tamen ambitu territorii poloni in eadem regione continentur.

Dioecesis Łomżensis, cum cathedrali ecclesia sub titulo S. Michaelis Archangeli in civitate Łomża, in palatinatu Białystok, habebit decanatus: Łomżensem, Augustoviensem, Jedwabnensem, Kolnensem, Sejensem, Sniadowiensem, Sokołowiensem, Suwalcensem, Szczuczynensem, Teolinensem, Wąsoszenensem, Wysoko-Mazowiecensem, Ostrołęcensem, Ostrowensem, Czyżewiensem. Fines septentrionales diocesis contingent fines politicos inter Rempublicam Poloniae et Rempublicam Lituaniae.

Dioecesis Pinskensis, cum ecclesia cathedrali sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in civitate Pińsk, in palatinatu Polessiae, constituetur decanatibus: Stołpcensi, Nowogródensi, Baranovisensi, Nesvisiensi, Stołowicensi, Pincensi, Łuninięcensi, Lachovicensi, Bielscensi, Brestensi, Drohiczynensi, Kobrynensi, Brańscensi, Prużanensi; ac insuper paroeciis Różanna, Kossów, Iwacewicze, Iwieniec S. Michaelis Archangeli, Iwieniec S. Alexii, Kamień, Wołma, Pierszaje, Chotowo, Pralniki, Naliboki, Derewna. Fines orientales diocesis attingent fines politicos inter Rempublicam Poloniae et Rempublicam Russiae.

IV. Quarta provincia, Leopoliensis erit; ad eam pertinebunt metropolitana Leopoliensis cum suffraganeis dioecesibus Premisliensi et Luceoriensi.

Archidioecesis Leopoliensis, cum ecclesia Basilica metropolitana sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis, continebit decanatus: Leopoliensem in urbe, Leopoliensem, extra urbem, Bełżensem, Borszczowiensem, Brodensem, Brzeżanensem, Buczaczensem, Czortkowiensem, Dolinensem, Glinianensem, Grodecensem, Horodencensem, Jazłowiecensem, Kąkolnicensem, Kołomyjensem Lubaczowiensem, Podhajcensem, Skalatensem, Stanislaopoliensem, Stryiensem, Swirżensem, Szczerzecensem, Tarnopoliensem, Trębowlensem, Złoczowiensem, Żółkiewiensem. Fines politici Reipublicae Poloniae cum Regno Romaniae constituent fines, hac in parte, archidioecesis.

Dioecesi Premisliensi, cum ecclesia cathedrali sub titulo Beatae Mariae Virginis et S. Ioannis Baptistae in Urbe Przemyśl, in palatinatu Lwów, attribuentur decanatus: Premisliensis urbanus, Premisliensis extra-urbanus, Brzostecensem (exceptis paroeciis Jodłowa et Przeczyca), Brzozowiensis, Dobromilensis, Drohobycensis, Duklensis, Dynowiensis, Głogowiensis (absque paroecia Sędziszów et expositura Będziemyśl), Jaćmierensis, Jaroslawiensis, Jasłensis, Jaworowiensis, Krosnowiensis, Lescowiensis, Leżajscensis, Łańcucensis, Mościscensis, Pruchnicensis, Przeworscensis, Rzeszowiensis, Rudecensis, Rymanowiensis, Samboriensis, Sanocensis, Sokołowiensis, Strzyżowiensis, Tyczynensis, Wiszniensis, Żmigrodensis, Miechocinensis, Rudnicensis; insuper paroeciae Święcany, Pstrągowa.

Dioecesis Luceoriensis cum cathedrali ecclesia sub titulo Smae Trinitatis et SS. Apostolorum Petri et Pauli in civitate Łuck, in palatinatu Wołyń, amplectetur decanatus: Luceoriensem, Cremenecensem, Dubnensem, Horochowiensem, Korzecensem, Kostopolensem, Kowelensem, Ostrogensem, Równensem, Sarnensem, Vladimiriensem. Fines orientales dioecesis convenient cum finibus politicis inter Rempublicam Poloniae et Rempublicam Russiae.

V. Demum quinta Provincia ecclesiastica, quae Cracoviensis appellabitur, ita erit constituta: Sede Cracoviensi, uti Metropolitana, et dioecibus Tarnoviensi, Kielcensi, Częstochoviensi, et Katowicensi, uti suffraganeis.

Ad Cracoviensem archidioecesim, cum ecclesia Basilica metropolitana sub titulo S. Wenceslai M. in urbe Kraków, in palatinatu Kraków, spectabunt decanatus: Cracoviensis urbanus primus, Cracoviensis urbanus secundus, Bolechowicensis, Czernichowiensis, Novi-Montis (excepto pago Chełmek), Białensis, Lanckoronensis, Makowiensis, Myślenicensis, Neoforensis, Niepołomicensis, Oświęcimensis, Skawinensis, Suchensis, Wadowicensis, Wieliczensis, Zatoriensis, Zywiecensis, Orawiensis, Szepusiensis. Insuper paroeciae: Pobiednik mały, Igołomia, Wawrzeńczyce, Olszówka, Mszana Dolna, Kasina Wielka, Niedźwiedź, Gorenice Raclawice, Biały Kościół, Korzkiew, Biórków, (absque pagis Skrzyszowice et Lososkowice), Więclawice, Luborzyca. Itemque expositurae: Kasina Mała, Lubomierz. Fines australes dioecesis patebunt usque ad fines politicos inter Rempublicam Poloniae et Rempublicam Cecoslovachiae.

Dioecesis Tarnoviensis, cum ecclesia cathedrali sub titulo Nativitatis Beatae Mariae Virginis in civitate Tarnów, in palatinatu Kraków, hos habebit decanatus: Bobowensem, Bochniensem, Brzeskiensem, Czechowiensem, Dąbrowensem Kolbuszowensem, Limanowensem, Łęcensem, Mielecensem, Neosandecensem, Pilznensem, Radłowensem, Radomyślensem, Ropczycensem, Tarnowiensem, Tuchowiensem, Tymbarkensem (absque paroeciis: Olszówka, Mszana Dolna, Niedźwiedź, Kasina Wielka, et exceptis exposituris: Lubomierz et Kasina Mała), Veterosandecensem, Wielopolensem, (excepta paroecia Pstrągowa), Wojnicensem, Biecensem, Rzepnicensem, Ołpinensem (excepta paroecia Święcany). Item paroecias: Jodłowa, Przeczyca, Sędziszów, atque exposituram Będziemyśl.

Dioecesis Kielcensis, cum ecclesia cathedrali sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis et S. Constantini C. in urbe Kielce, in palatinatu Kielce, connumerabit decanatus: Kielcensem, Stopnicensem (dempta paroecia Koniemłoty), Chmielnicensem (absque paroecia Kotuszów et Kuroswęki), Pacanowiensem, (exceptis paroeciis Beszowa et Szczebrzusz),

Pińczowiensem, Kazimiriensem, Książnicensem, Skalbmiriensem, Miechowiensem, Proszowicensem (demptis paroeciis Pobiednik Mały, Igołomia et Wawrzeńczyce), Prandocinensem, Luborzycensem (exceptis paroeciis Biórków, Więclawice et Luborzycza), Olkusiensem (exclusis paroeciis Gorenice et Raclawice), Zazdroziensem (exceptis paroeciis Biały Kościół et Korzkiew), Pilicensem, Włoszczowiensem, Irządzensm, Szczekocinensem, Andreowiensem, Małogoszczensem, Sędziszowiensem, Bodzentyniensem. Item habebit paroecias: Koniecpol, Strawczyn, Piekoszków, Chełmce, Cmińsko, Tulmin, Zagnańsk, Łączana, Bieliny, Cisów, Ociesęki, paroeciam Grzymałków, complectentem loca: Borki, Czarny Las, Lipiny, Grzymałków, Kuźniaki, Lasek-Nowek, Leśniówka, Małmuszyn, Mokry-Bór, Pałęgi, Piaski, Podlysów, Skoki, Stachura, Wólka; necnon communitates Miedzierza, Mniów, Snochowie; atque demum paroeciam Mniów (exceptis pagis Podchyby et Zaborowice) atque pagos: Lechów, Drogowle, Orłowiny, Skrzyszowice et Lososkowice.

Dioecesis Częstochoviensis, cum cathedrali ecclesia sub titulo S. Familiae Iesus, Mariae, Ioseph in urbe Częstochowa, comprehendet decanatus: Częstochoviensem, Kłobucensem, Mstowiensem, Brzeźnicensem, Gidlensem (excepta paroecia Koniecpol), Radomskowiensem, Gorzkowiensem, Będzinensem, Zawierciensem, Żarcensem, Sączowiensem, Bolesławicensem, Praszkwowiensem, Wielunensem, Wieruszowiensem; insuper paroeciam Grzymalina Wola.

Tandem dioecesis Katowicensis, cum cathedrali ecclesia sub titulo SS. Apostolorum Petri et Pauli in civitate Katowice, in palatinatu Śląsk seu Katowice, decanatus habebit: Debiensem, Katowicensem, Huta-Królewensem, Lubliniecensem, Mikołowiensem, Mysłowicensem, Piekarensm, Pszczynensem, Pszowiensem, Rudensem, Rybnicensem, Tarnogórensem, Wodzisławiensem, Żorensm, Bielscensem, Strumieniensem, Skoczowiensem, Cieszynensem; item pagum Chelmek. Fines occidentales et australes dioecesis contingent fines politicos inter Rempublicam Poloniae atque Rempublicas Germaniae et Cecoslovachiae.

Quod attinet ad praefatarum Ecclesiarum administrationem et regimen, ad Vicarii Capitularis sede vacante electionem, ad Capituli cathedralis erectionem, ad Seminariorum institutionem, ad clericorum et fidelium iura et onera, aliaque huiusmodi, servanda statuimus, quae sacri canones decernunt.

Quod vero ad clerum in particulari spectat, iubemus ut, statim ac huius Constitutionis exsecutio facta fuerit, eo ipso sacerdotes Ecclesiae illi adscripti censeantur, in cuius territorio legitime degunt.

Tandem omnia documenta et acta novas dioeceses, earum clericos et fideles respicientia, quam primum fieri poterit, ad eam dioecesim transmittantur ad quam, iuxta praedicta, iidem pertinebunt.

Quae autem hisce Litteris, Apostolica auctoritate, a Nobis decreta sunt, nulli hominum, nullo umquam tempore, infringere, aut iis repugnare, vel quomodolibet contraire liceat. Si quis, quod Deus avertat, hoc attentare praesumpserit, sciat obnoxium se evasurum esse poenis a sacris canonibus contra obsistentes exercitio ecclesiasticae iurisdictionis statutis.

Ad haec omnia autem exsecutioni mandanda deputamus venerabilem fratrem Laurentium Lauri, Nuntium Apostolicum in Polonia, eidem tributentes facultatem ad id necessarias et oportunas, etiam subdelegandi, ad effectum de quo agitur, quemlibet virum in ecclesiastica dignitate con-

stitutum, facto onere infra sex menses mittendi ad Sacram Congregationem Consistorialem authenticum exemplar peractae executionis.

Decernimus denique has praesentes Litteras valituras, contrariis quibuslibet, etiam peculiari et expressa mentione dignis, minime obstantibus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Domini millesimo nonagesimo vigesimo quinto, die festo Sanctorum Simonis et Iudae Apostolorum, Pontificatus Nostri anno quarto.

O. Card. CAGIANO,
S. R. E. Cancellarius.

† C. Card. DE LAI, Episc. Sabinen.,
S. C. Consistorialis Secretarius.

Joseph Wilpert, Decanus Coll. Proton. Apostolicorum.

Vincentius Bianchi-Cagliesi, Protonotarius Apostolicus,

Loco † Plumbi.

Reg. in Canc. Ap., vol. XXXII, N. 59.

Sacra Congregatio Rituum

EPISTOLA

Transmittitur Ordinariis formula consecrationis generis humani Sacratissimo Cordi Iesu.

Perillustris ac R. me Domine. Gratum mihi accidit atque periuicundum munus exsequi a Sanctissimo Domino nostro Pio Papa XI mihi commissum transmittendi ad Amplitudinem Tuam formulam Consecrationis generis humani sacratissimo Cordi Iesu.

Qui quidem Consecrationis ritus, eiusdem Sanctissimi Domini nostri voluntate atque iussu, postrema die mensis decembris huius anni sancti, ea ratione perficiendus erit eisque servatis conditionibus, quae proximis apostolicis litteris manifestae fient.

Interim vero ad ea paranda, quae augustius et sanctius rei peragendae conferrent, illud visum est opportunum, ut singuli Sacrorum Antistites mature praenoscerent propositam praescriptamque Consecrationis formulam, cuius idcirco authenticum exemplar hisce inclusum litteris mittere cura fuit.

Dum autem Amplitudini Tuae fausta omnia precor a Domino, Tui permaneo.

Datum Romae die 17 octobris 1925.

Addictissimus uti Frater

† A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Praefectus.

L. S.

Alexander Verde, Secretarius.

(Textus Latinus).

Ad Sacratissimum Cor Iesu Formula Consecrationis Recitanda.

Iesu dulcissime, Redemptor humani generis, respice nos ad altare tuum humillime provolutos. Tui sumus, tui esse volumus, quo autem Tibi coniuncti firmiter esse possimus, en hodie Sacratissimo Cordi Tuo se quisque nostrum sponte dedicat. Te quidem multi novere numquam; Te, spretis mandatis tuis, multi repudiarunt. Miserere utrorumque, benignissime Iesu; atque ad sanctum Cor tuum rape universos. Rex esto, Domine, nec fidei tantum qui nullo tempore discessere a Te, sed etiam prodigorum filiorum qui Te reliquerunt: fac hos, ut domum paternam cito repetant, ne miseria et fame pereant. Rex esto eorum, quos aut opinionum error deceptos habet, aut discordia separatos, eosque ad portum veritatis atque ad unitatem fidei revoca ut brevi fiat unum ovile et unus pastor. Rex esto eorum omnium, qui in tenebris idololatriae aut Islamismi adhuc versantur, eosque in lumen regnumque tuum vindicare ne renuas. Respice denique misericordiae oculis illius gentis filios, quae tamdiu populus electus fuit; et Sanguis, qui olim super eos invocatus est, nunc in illos quoque redemptionis vitaeque lavacrum, descendat. Largire, Domine, Ecclesiae tuae securam cum incolumitate libertatem; largire cunctis gentibus tranquillitatem ordinis: perfice, ut ab utroque terrae vertice una resonet vox: Sit laus divino Cordi, per quod nobis parata salus: ipsi gloria et honor in saecula. Amen.

(Versio Polonica).

Akt poświęcenia całego rodu ludzkiego Najświęszemu Sercu Jezusowemu.

O Jezu Najśladzy, Odkupicielu rodzaju ludzkiego, wejrzyj na nas korzących się u stóp ołtarza Twego. Twoją jesteśmy własnością i do Ciebie należeć chcemy; oto dzisiaj każdy z nas oddaje się dobrowolnie Najświęszemu Sercu Twemu, aby jeszcze ściślej zjednoczyć się z Tobą, Wielu nie zna Ciebie wcale; wielu odwróciło się od Ciebie, wzgardziwszy przykazaniami Twemi. Zlituj się nad jednymi i drugimi, o Jezu Najłaskawszy, i pociągnij wszystkich do Świętego Serca Swego. Królem bądź nam, o Panie, nie tylko wiernym, którzy nigdy nie odstąpili od Ciebie, ale i synom marnotrawnym, którzy Cię opuścili. Spraw, aby do domu rodzicielskiego wrócili co prędzej i nie zginęli z nędzy i głodu. Króluj tym, których albo błędne mniemania uwiodły, albo niezgoda oddziela; przywieź ich do przystani prawdy i jedności wiary, aby rychło nastąpiła jedna owczarnia i jeden pasterz. Królem bądź tych wszystkich, którzy jeszcze błakają się w ciemnościach pogaństwa lub islamizmu, i racz ich przywieść do światła i królestwa Bożego. Wejrzyj wreszcie okiem miłosierdzia Swego na synów tego narodu, który był niegdyś narodem szczególnie umiłowanym. Niechaj

spłynie i na nich jako, zdroj odkupienia i życia, ta Krew, którą oni niegdyś wzywali na siebie. Zachowaj Kościół Swój, o Panie, i użycz mu bezpiecznej wolności. Użycz wszystkim narodom spokoju i ładu. Spraw, aby ze wszystkiej ziemi od końca do końca, jeden brzmiał głos: Chwała bądź Bożemu Sercu, przez które nam stało się zbawienie; Jemu cześć i chwała na wieki. Amen.

Sacra Congregatio de disciplina Sacramentorum

ROMANA et ALIARUM

DE FACULTATE BAPTISMI DOMI CONFERENDI EXTRA MORTIS PERICULUM

Quaesitum est utrum sit iuri conformis praxis iuxta quam infantes, qui non versantur in periculo mortis, sed non sine periculo ad ecclesiam transferri possunt, *domi solemniter* (i. e. cum omnibus caeremoniis etiam ablutionem praecedentibus) baptizentur a parochio aliove sacerdote de parochi licentia; nam ad ministrum necessitatis et in specie ad obstetricem non potest recurri nisi in necessitate stricte dicta, scilicet cum positive timetur periculum ne infans moriatur (C. S. Off., 11 ian. 1899) et nonnisi in eadem necessitate omittuntur caeremoniae ablutioni praeviae (S. C. Rit., 17 ian. 1914, Cod. iur. can., can. 776 § 1).

Quare propositis dubiis:

„I. Utrum supradicta praxis sit conformis iuri canonico et, quatenus *negative*:

„II. Quomodo in casu procedi debeat“.

In Congregatione Plenaria Emmorum Patrum; habita die 26 iunii currentis anni, iidem Emmi Patres ita responderunt:

Ad I. Providebitur in secundo.

Ad II. Esse iuri conforme quod, si infans non versatur in periculo mortis, sed sine periculo ad ecclesiam ad normam can. 775 transferri nequit, Ordinarius, vi can. 776 § 1, n. 2, permittere potest, *pro suo prudenti arbitrio et conscientia, iusta ac rationabili de causa, in aliquo casu extraordinario*, quod domi baptismus solemniter administretur; aestimare autem casus extraordinarii gravitatem est remissum prudentiae et conscientiae ipsius Ordinarii in singulis casibus.

Facta autem Ssmmo Domino Nostro Pio Papae XI de praemissis relatione ab infrascripto Secretario Sacrae Congregationis de disciplina Sacramentorum in audientia diei 4 iulii 1925, Summus Dnus Noster resolutionem Emmorum Patrum ratam habuit et confirmavit.

Datum Romae, ex aedibus Sacrae Cogregationis de Sacramentis, die 22 iulii 1925.

† A. Capotosti, Ep. Thermen, Secretarius.

Okólnik Prezesa Rady Ministrów

z dnia 26 sierpnia 1925 r.

wydany w porozumieniu z Ministrami Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości i Skarbu, zawierający instrukcje celem wykonania art. XXV Konkordatu co do ustaw, rozporządzeń i dekretów, sprzecznych z postanowieniami Konkordatu.

I.

Z dniem 3 sierpnia r. b. wszedł w życie Konkordat, zawarty między Rzeczpospolitą Polską a Stolicą Apostolską, ogłoszony w Dzienniku Ustaw R. P. z dnia 18 lipca 1925 r. Nr. 72, poz. 501, zatwierdzony ustawą z dnia 23 kwietnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 324).

Celem ułatwienia władzom wykonawczym zajmowania jednolitego stanowiska wobec przepisu art. XXV Konkordatu, stwierdza się, że do przepisów prawnych, których jako sprzecznych z Konkordatem a częściowo z Konstytucją nie należy nadal stosować wobec Kościoła Katolickiego i Jego członków, zaliczyć należy następujące:

A. Obowiązujące w Województwach: Pomorskiem, Poznańskim i Górnośląskiem części Województwa Śląskiego:

Pruska ustawa o wykształceniu duchownych i nadawaniu im stanowisk (Gesetz über die Vorbildung und Anstellung der Geistlichen) z dnia 11 maja 1873 r. (Zb. u. str. 191).

Pruska ustawa z dnia 21 maja 1874 r. (Zb. u. str. 139) wyjaśniająca i uzupełniająca ustawę z dn. 11 maja 1873 r. (Gesetz vom 21. V. 1874 r. wegen Deklaration und Ergänzung des G. v. 11. V. 1873).

Pruska ustawa o kościelnej władzy dyscyplinarnej i utworzeniu królewskiego Trybunału dla spraw kościelnych (Gesetz über die kirchliche Disciplinargewalt und die Errichtung des königlichen Gerichtshofes für kirchliche Angelegenheiten) z dnia 12 maja 1873 r. (Zb. u. str. 198)

Pruska ustawa o ograniczeniu prawa stosowania kościelnych środków karnych i dyscyplinarnych (Gesetz über die Grenzen des Rechts zum Gebrauche kirchlicher Straf — und Zuchtmittel) z dnia 13 maja 1873 r. (Zb. u. str. 205).

Pruska ustawa o zarządzie wakujących biskupstw katolickich (Gesetz über die Verwaltung erledigter katholischer Bistümer) z dnia 20 maja 1874 r. (Zb. u. str. 135).

Pruska ustawa o zakonach duchownych i pokrewnych im kongregacjach Kościoła Katolickiego (Gesetz, betr. die geistlichen Orden und ordensähnlichen Kongregationen der katholischen Kirche) z dnia 31 maja 1875 r. (Zb. u. str. 217).

Pruska ustawa o prawach starokatolickich związków kościelnych do majątku kościelnego (Gesetz, betr. die Rechte der altkatholischen Kirchengemeinschaften an dem kirchlichen Vermögen) z dnia 4 lipca 1875 r. (Zb. ust. str. 333).

Pruska ustawa o prawach państwowego nadzoru nad zarządem majątku w djecezjach katolickich (Gesetz über die Aufsichtsrechte des

Staates bei der Vermögensverwaltung in der katholischen Diöcesen) z dnia 1 czerwca 1876 r. (Zb. u str. 149).

Rozporządzenie o zaprzysięganiu katolickich biskupów (arcybiskupów, ksiąząt-biskupów) w pruskiej monarchji (Verordnung, betr. die Vereidigung der katholischen Bischöfe, Erzbischöfe, Fürstbischöfe (in der Preussischen Monarchie) z dnia 13 lutego 1887 r. (Zb. u. str. 11).

Powszechne prawo krajowe dla państw pruskich (Allgemeines Landrecht für die Preussischen Staaten) cz. II, tytuł 11 z wyjątkiem §§ 183—192 wł., 327. 329—352, wł., 400—411 wł., 418—434 wł., 446—468 wł., 475—477 wł., 568—617 wł., 707—765 wł., 784—798 wł. i 818—938 wł.

B. Obowiązujące w Województwach: Warszawskiem i m. st. Warszawie, Łódzkim, Lubelskim, Kieleckim, Białostockim, Nowogródzkim, Poleskim, Wołyńskiem i Ziemi Wileńskiej:

Księga pierwsza ustawy obcych wyznań (Zb. pr. tom XI, cz. I wydanie z 1896 r. w kontynuacji z 1912 r.).

Z ustawy budowlanej (Zb. pr. tom XII wydanie z 1896 r. w kontynuacji z 1912 r.) — art. 139 — z wyjątkiem pierwszego zdania — z uwagą drugą; art. 140 z wyjątkiem pierwszego zdania — z uwagą i art. 141.

Z ustawy o stanach (Zb. pr. tom IX wydanie z 1896 r. w kontynuacji z r. 1912) — artykuły 454—476 wł.

Z ustawy o zarządzie gub. Król. Pol. (Zb. tom II, wydanie z 1896 r. w kontynuacji z r. 1912 — punkty 13 i 14 z art. 18 i punkt 10 z art. 103.

Ze zbioru Praw Cywilnych (Zb. pr. tom X, cz. I, wydanie 1896 r. w kontynuacji z 1912 r.) artykuły: 65 i 67 z uwagami, 72 do 75 wł., 1489 i 1503.

Sprawa o małżeństwie 1836 r. (Dz. Pr. XVIII) — artykuły: część 198-go od słowa „wyjąwszy“ aż do końca, 199—203 wł.

Ukaz z dnia 4 listopada 1870 r. (Dz. pr. tom 70, str. 463).

Postanowienia Komitetu Urządzącego w Królestwie Polskim z dnia 29 grudnia 1870 r., 10 stycznia 1871 r. (Dz. pr. tom 71, str. 75).

Uchwała Komisji do spraw Król. Pol. z dnia 26 listopada 1872 r. (Zb. pr. i rozp. Nr. 8 z 1873 r., poz. 73).

C. Obowiązujące w Województwach: Krakowskim, Lwowskim, Stanisławowskim, Tarnopolskim i cieszyńskiej części Województwa Śląskiego.

Dekret Nadw. z dnia 17 czerwca 1786 r. (odnośnie postanowień dotyczących prezenty).

Dekret Kanc. Nadw. z dnia 7 stycznia 1792 r. (titulus mensae).

Dekret Kanc. Nadw. z dnia 17 kwietnia 1800 r. L. 846 — (udzielenie tytułu stołu z funduszu religijnego).

Dekret Kanc. Nadw. z dnia 2 kwietnia 1802 r. L. 151, o uregulowaniu duchowieństwa świeckiego i zakonnego, tudzież duchownych zakładów naukowych (seminarja biskupie).

Dekret Kanc. Nadw. z dnia 1 września 1808 r. L. 17780, o obowiązku plebanów do zakładania i utrzymywania „fundus instructus“.

Dekret. Kanc. Nadw. z dnia 23 stycznia 1812 r. L. 18, w sprawie oddania zarządu majątku beneficjatom parafjalnym.

Dekret. Kanc. Nadw. z dnia 29 października 1812 r. L. 14200, (odnośnie postanowień dotyczących seminarjów).

Dekret Kanc. Nadw. z dnia 30 stycznia 1812 r. L. 1302, o odbieraniu inwentarza.

Dekret Nadw. z dnia 25 kwietnia 1817 r. (Zb. ust. sąd. Nr. 1332) — (o postępowaniu w razie śmierci beneficjanta).

Dekret Gub. z dnia 9 września 1820 r. L. 42039, w sprawie zarządu interkalarnego i postępowania przy wydzierżawianiu temporaljów plebańskich.

Dekret Kanc. Nadw. z dnia 31 października 1847 r. L. 37104 — o dotacji pogłównej dla zakonów jałmużniczych.

Rozporządzenie Cesarskie z dnia 23 kwietnia 1850 r. (Dz. p. p. Nr. 157) — o ustanawianiu katechetów i profesorów teologii, tudzież o uniwersyteckich studiach teologicznych.

Rozporządzenie Min. Wyznań i Oświaty z dnia 20 czerwca 1860 r. (Dz. p. p. Nr. 162) — o pozbywaniu i obciążaniu majątków kościołów i beneficjatorów katolickich, tudzież zakładów duchownych.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 lipca 1860 r. (Dz. p. p. Nr. 175) o pozbywaniu i obciążaniu majątku kościołów i beneficjów katolickich i zakładów duchownych.

Reskrypt Min. Wyznań i Oświaty z dnia 15 kwietnia 1861 r. L. 3251 C. M. — w sprawie pozwolenia na sprzedaż dóbr klasztornych.

Ustawa z dnia 7 maja 1874 r. (Dz. p. p. Nr. 50) stanowiąca przepisy o uregulowaniu zewnętrznych stosunków prawnych Kościoła Katolickiego z wyjątkiem §§ 23—27 wł. i 32—34 wł.

Ustawa z dnia 7 maja 1874 r. (Dz. p. p. Nr. 51), którą reguluje się datki do funduszu religijnego, celem pokrycia potrzeb wyznania katolickiego.

Ustawa z dnia 1 maja 1889 r. (Dz. p. p. Nr. 68) o poborach i emerytowaniu systemizowanego personelu nauczycielskiego w rzym. kat. i gr. kat. teologicznych zakładach naukowych diecezjalnych.

Ustawa z dnia 7 stycznia 1894 r. (Dz. p. p. Nr. 15) o polepszeniu poborów dygnitarzy i kanoników kapituł metropolitalnych, katedralnych i konkatedralnych Kościoła Katolickiego w obrządku łacińskim, greckim i ormiańskim.

Ustawa z dnia 19 września 1898 r. (Dz. p. p. Nr. 176), mocą której wydaje się postanowienia o dotacji katolickiego duchowieństwa parafjalnego.

Ustawa z dnia 19 lutego 1902 r. (Dz. p. p. Nr. 48), którą wydaje się postanowienia co do emerytury katolickich pasterzy duchownych, pełniących obowiązki przy zakładach powszechnie użytecznych, tudzież kapłanów, sprawujących służbę urzędników przy katolickich ordynariatach, konsystorzach i seminarjach biskupich.

Ustawa z dnia 24 lutego 1907 r. (Dz. p. p. Nr. 56), którą ustanawia się podwyższenie minimalnego dochodu i emerytur duszpasterzy katolickich w miarę czasu służby.

Ustawa z dnia 28 marca 1918 r. (Dz. p. p. Nr. 115), którą ustanawia się podwyższenie minimalnego dochodu i poborów spoczynkowych dla duszpasterzy katolickich jakoteż minimalnego dochodu dygnitarzy i kanoników przy kapitułach metropolitalnych, katedralnych i konkatedralnych kościoła katolickiego, a to obrządku łacińskiego, greckiego i ormiańskiego.

II.

Nie będą również stosowane do Kościoła Katolickiego i Jego członków wszelkie późniejsze przepisy ustawodawstwa byłych państw zaborczych, wydane na mocy powyższych ustaw i w przedmiotach temi ustawami uregulowanych.

Prezes Rady Ministrów i Minister Skarbu:

(—) *W. Grabski.*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

(—) *St. Grabski.*

Minister Spraw Wewnętrznych

w z. (—) *Olpiński.*

Minister Sprawiedliwości

(—) *A. Żychliński.*

Okólnik № 1084/I. U./25.

(Dziennik Urzędowy Ministra Sprawiedliwości z dn. 1 września 1925. Nr. 17).

w sprawie zawiadamiania wojewodów i ordynarjuszy o przestępstwach popełnionych przez duchownych i zakonników.

Do wszystkich sądów i urzędów prokuratorskich.

W wykonaniu artykułów XX i XXII konkordatu pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 501 i 502) zarządzam co następuje:

Władze wymiaru sprawiedliwości winny o każdym wypadku przestępstwa dokonanego przez katolickiego duchownego lub zakonnika zawiadamiać:

a) właściwego terytorjalnie wojewodę, t. j. według obszaru, na którym duchowny (zakonnik) ma swą siedzibę urzędową (klasztór pobytu).

b) ordynarjusza, któremu duchowny lub zakonnik podlega.

Jeżeli nawet ordynarjuszem nie jest arcybiskup lub biskup diecezjalny (lub osoba ich zastępująca) należy zawiadomienia przysyłać właściwemu terytorjalnie arcybiskupowi lub biskupowi z prośbą o skierowanie do właściwego ordynarjusza.

Zawiadomienia obejmują: doniesienie o wszczęciu postępowania karnego (nie wyłączając dochodzeń sądowych lub prokuratorskich) z oznaczeniem ustawowem przestępstwa (t. j. wymienienie artykułu lub paragrafu ustawy) i opisem stanu faktycznego, zawiadomienie o wdrożeniu śledztwa (wstępnego), udzielenie odpisu aktu oskarżenia (wniosku o postępowaniu uproszczonem), udzielenie odpisu wyroku (skazującego lub uniewinniającego) wraz z jego motywami, albo innej decyzji (uchwały postępowania) kończącej postępowanie karne, zawiadomienie o uwięzieniu (prewencyjnym lub

celem wykonania kary) z wymieniem więzienia, o zmianie więzienia i o zwolnieniu z więzienia.

Do wysyłania zawiadomień są obowiązani:

1. w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie prokuratorzy (podprokuratorzy) przy sądach właściwych; w sprawach zaś należących do właściwości sądów pokoju, te sądy;
2. w okręgach sądów apelacyjnych we Lwowie i Krakowie i sądu okręgowego w Cieszynie właściwe sądy (sędziowie śledczy), a urzędy prokuratorskie, gdy chodzi o przesłanie odpisu aktu oskarżenia (wnioski o ukaranie w postępowaniu uproszczonym);
3. w okręgach sądów apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu i sądu okręgowego w Katowicach właściwe urzędy prokuratorskie; w sprawach zaś z oskarżenia prywatnego sądy powiatowe.

Udzielenie odpisu orzeczenia Sądu Najwyższego należy w okręgach wymienionych pod 2 do sądu, któremu Sąd Najwyższy zwraca akta sprawy, w okręgach wymienionych pod 1 i 3 do prokuratorów przy takich sądach; w sprawach zaś z oskarżenia prywatnego do sądu pierwszej instancji. Postanowienie to ma odpowiednie zastosowanie, jeśli sąd apelacyjny jest sądem rewizyjnym.

Po prawomocnem ukończeniu postępowania karnego należy na żądanie ordynarjusza zezwolić jemu lub delegatowi przez niego wymienionemu na zapoznanie się z aktami sprawy w sądzie albo w urzędzie prokuratorskim lub wojewódzkim. Jeśli siedziba ordynarjusza nie znajduje się w siedzibie władzy, która akta ma w przechowaniu, należy je w tym celu przesłać do sądu lub urzędu prokuratorskiego lub wojewódzkiego właściwego dla siedziby ordynarjusza. Na żądanie właściwego wojewody należy mu akta sprawy prawomocnie ukończoną udzielić do wglądu z zastrzeżeniem zwrotu.

Warszawa, dnia 28 sierpnia 1925.

Minister Sprawiedliwości:
A. Żychliński.

Duchowni wobec służby wojskowej.

Wyjątek z rozporządzeń prawno-państwowych.

O służbie wojskowej duchownych zawiera ustawa z dnia 23.V.1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. Ust. Rz. P. 1924 r. Nr. 61, poz. 609) następujące postanowienia:

Art. 51. Duchowni uznanych przez Państwo wyznań chrześcijańskich, którzy otrzymali wyższe święcenia lub zostali ordynowani, klerycy katoliccy oraz nowicjusze zakonnicy, którzy dostali tonsurę, jako też zakonnicy, którzy złożyli uroczyste śluby zakonne, wreszcie zatwierdzeni przez władzę rządową rabini i podrabini, oraz duchowni innych uznanych wyznań chrześcijańskich, zostają przy poborze zaliczeni do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu. W razie powołania do służby wojsko-

wej, po uprzednim zbadaniu ich zdolności fizycznej, pełnią oni czynności duszpasterskie.

Klerycy oraz nowicjusze zakonni, którzy dostali tonzurę, mogą być użyci do czynności sanitariuszy.

Art. 52. Osoby, wymienione w art. 51, które wystąpiły ze stanu duchownego, winne uczynić zadość powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej na tych samych zasadach, jakie przewiduje art. 6 niniejszej ustawy dla przyjmujących obywatelstwo polskie.

Rozporządzenia wykonawcze z dn. 21 marca 1925 (Dz. U. Rz. P. 1925 r. 37, poz. 252) opiewa w tej sprawie co następuje.

§ 334. Na zasadzie art. 51 podlegają zaliczeniu do pospolitego ruszenia bez poddawania oględzinom lekarskim w komisji poborowej następujące osoby:

a) duchowni wyznania katolickiego (obrzędki łacińskiego, ormiańskiego, grecko-unickiego), posiadający w stanie duchownym wyższe święcenia (subdjakoniat, djakoniat, kapłaństwo i biskupstwo) oraz zakonnicy, którzy złożyli śluby zakonne;

b) duchowni kościołów i związków religijnych ewangelickich (augsburskiego, reformowanego, unijnego, staroluterskiego i kościoła ewangelickiego wyznania augsburskiego i helweckiego, tudzież innych ewangelickich związków religijnych lub sekt, uznanych przez Państwo Polskie) t. j. wikariusze, prefekci, diakoni, pastory, superintendenci, senjorzy, przełożeni, kaznodzieje, presbiterzy i adjunkci;

c) duchowni wyznania prawosławnego analogicznie z duchownymi wyznania katolickiego;

d) duchowni wyznania marjawickiego, posiadający wyższe święcenia (subdjakoniat, djakoniat, kapłaństwo i biskupstwo);

e) duchowni wyznania mojżeszowego, uznani przez Państwo Polskie (rabini i podrabini t. j. pomocnicy rabinów);

f) uznani przez Państwo Polskie duchowni wyznania mahometańskiego i karaïmskiego, względnie karaïckiego.

§ 335. Celem zaliczenia do pospolitego ruszenia bez oględzin lekarskich i komisji poborowej, osoby zainteresowane powinny złożyć w czasie od 1 kwietnia do 30 czerwca tego roku, w którym stają do poboru, do władzy administracyjnej pierwszej instancji następujące dowody:

§ 334. punkt a) zaświadczenia wydane przez konsystorze diecezjalne, kurje biskupie lub biskupów, oraz przełożonych zakonnych.

§ 337. Wzory zaświadczeń, o których mowa w § 335 ze wskazaniem władz wydających zaświadczenia, zawiera załącznik Nr. 4.

§ 338. W razie powołania pospolitego ruszenia osoby wyżej wymienione powinny być poddane oględzinom lekarskim i przydzielone do czynności duszpasterskich. Kleryków oraz nowicjuszków zakonnych, którzy otrzymali tonzurę, można użyć jako sanitariuszy.

Księża Proboszczowie, mający błogosławić małżeństwa funkcjonariuszów policji, powinni wymagać zezwolenia na piśmie ich władz przełożonych na zawarcie ślubu lub też formalnego zaświadczenia, iż życzący wstąpić w związek małżeński przesłużył w policji państwowej niemniej niż dwa lata, który to okres zwalnia od otrzymania specjalnego zezwolenia.

Wyrokiem Stolicy Apostolskiej spora część Kapłanów Diecezji Wileńskiej odeszła do diecezji Pińskiej. Jeżeli tę sprawę będziemy traktowali z punktu widzenia jedynie prywatnego, a raczej uczuciowego, mamy żal z powodu rozstania się z tylu Kapłanami, co dzielili wspólną z nami dolę i niedolę. Sprawa podziału diecezji stała się nieodzowną: Episkopat Polski miał na względzie ogólne dobro Kościoła i Ojczyzny. Tłumiąc uczucie żalu, Konfratry nasi ze zwykłą nieustanną gorliwością wezmą się do pracy w diecezji nowej, pamiętając, że pracują dla tegoż samego Kościoła. Granice diecezji nie rozdziela naszych serc. To też prosimy Was, Bracia, abyście zachowali z nami, jako macierzystą Metropolią, pomimo zerwania jurysdykcji, tę samą miłość i te braterskie uczucia, jakie się zrodziły w naszym Gedyminowym Grodzie, gdzieście wypielegnowali w sobie ideały kapłaństwa i tyle przeżyli wspomnień. Zawsze i wszędzie witać Was będziemy jako swoich.

Wobec częstego zwracania się do Ordynariatu księży tych dekanatów, które odeszły do diec. Pińskiej, z prośbą o przeniesienie do diecezji Wileńskiej, Kurja komunikuje, że wszyscy księża tych dekanatów ipso facto zostali inkardynowani do diec. Pińskiej, a przeto *translokaty* są kanonicznie niedopuszczalne, można będzie tylko prosić J. E. Bpa Pińskiego o ekskardynację i o inkardynację do archidiecezji Wileńskiej.

W SRPAWIE PRZEPISANIA W KSIĘGACH HIPOTECZNYCH TYTUŁU WŁASNOŚCI NIERUCHOMOŚCI KOŚCIELNYCH.

W myśl artykułu XXV Konkordatu nakazujemy, aby wszyscy Księża Proboszczowie, Rektorzy kościołów, Domy Zakonne, Seminarjum, Domy Kongregacji, Stowarzyszeń religijnych, Bractw i t. p. jeszcze w roku bieżącym przysłali do Kurji szczegółowe wykazy wszystkich nieruchomości, pozostających obecnie w posiadaniu kościoła.

Należy przedstawić:

1) dokument własności (akt kupna, nadania i t. p.) w oryginale i odpisie, zaświadczonym przez Sędziego pokoju, rejenta lub gminę.

2) plan sytuacyjny (ziemi i domów) w metrach, sporządzony w miarę możliwości przez urzędowego geometrę lub przez niego zaświadczony.

Ksieża Proboszczowie zechcą dopilnować, aby Zakony i Zgromadzenia religijne, znajdujące się w obrębie ich parafij, zastosowały się do niniejszego rozporządzenia.

Wilno, dnia 1 grudnia 1925 Nr. 4722.

(—) † *Kazimierz*,
Biskup Sufragan Wileński,
Wikariusz Kapitulny.

Bibliografja.

Ks. Józef Winkowski. Księga podręczna dla księży Moderatów i konsult. wyd. nakładem Związku Sodalicyj Marjańskich uczniów szkół średnich — w Zakopanem — str. VIII + 232. Cena 5 zł. — Autor tego podręcznika oddał wielką usługę wszystkim Sodalicyjom przez wydanie tej książki. Znajdujemy w niej pouczenie treściwe o obowiązkach, związanych z poszczególnymi urzędami solidacyjnymi.

Ks. Franciszek Zbroja. Nauki do młodzieży szkolnej. Główny skład u autora. Adres: Radom, Ks. Zbroja. Autor porusza tematy najbardziej aktualne w wychowaniu młodzieży. Styl łatwy i potoczny. Nauki nadają się dla uczniów szkół średnich i powszechnych.

Szkoła Rolnicza w Czarnocinie powiatu Łódzkiego (poczta Czarnocin) o kursie rocznym, rozpoczynającym się dnia 15 stycznia 1926 r., przyjmuje chłopców od 16 roku życia, umiejących czytać i pisać. Utrzymanie w internacie kosztuje 20 zł. miesięcznie. Nauka bezpłatna. Ze względu na taniość utrzymania, religijne wychowanie i praktyczny kurs szkoła zasługuje na poparcie przez Duchowieństwo.

Kurja powiadamia, że JE. Biskup, Wikariusz Kapitulny, pozwolił na zbieranie w granicach diecezji składek na budowę Kościoła we Włocławku. Pozwolenie rządowe wydano d. 19 września 1925, Nr. 7549.

Kurja Biskupia Wojsk Polskich podaje do wiadomości Duchowieństwa następujący wzór zezwolenia na zawarcie małżeństwa, jaki winni przedstawiać wojskowi przed zawarciem związku małżeńskiego.

Wzór (zał. do dod. do Dz. R. 29/21 poz. 590.

Zezwolenie na zawarcie małżeństwa.

Panu

(stopień, imię i nazwisko)

.....
(pułk, zakład lub urząd)

zezwalam, na zawarcie małżeństwa z p.

.....
dnia

Ważne w przeciągu 6-ciu miesięcy od daty doręczenia.

Pieczęć urzędowa.

Podpis

UWAGA: Zezwolenie to należy przedłożyć przed ślubem duchownemu, który ma ślubu udzielić.

Z KURJI METROPOLITALNEJ WILEŃSKIEJ.

Wilno, dn. 30 listopada 1925 r., № 4723.

X. LUCJAN CHALECKI,

Kanclerz Kurji.